

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 9519100140
Dátum vydania rozhodnutia: 10.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9519100140.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Pavla Farkaša, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Františka Moznera v trestnej veci obvineného A. A. pre prečin podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 10. mája 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júna 2020, sp. zn. 5 To 6/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. A. odmieta.

Odôvodnenie

Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej aj „súd prvého stupňa“) zo 6. septembra 2019, sp. zn. PK-1T/16/2019, bol obvinený A. A. uznaný za vinného z prečinu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 31. mája 2018 v čase o 12.00 hod. v Bratislave na Ivanskej ceste 16 v obchodnom a nákupnom centre Avion Shopping Park Bratislava, v priestoroch kaviarne Runway Café vystupujúc ako osoba s priezviskom G., sľúbil Ing. O. Y., správcovi počítačovej siete na referáte informačných systémov a technológií Dopravného úradu so sídlom U. O..F.. Š., N. („ďalej len Dopravný úrad“) finančnú hotovosť spolu vo výške 5.000 Eur ako úplatok za to, že mu z počítačového systému Dopravného úradu vygeneruje otázky testov na kvalifikačné skúšky pilota, pričom po reakcii Ing. O. Y., že prístup k týmto otázkam má len Európska agentúra pre civilné letectvo, ktorých aktualizáciu robí externá firma, mu sľúbil ďalší úplatok v nešpecifikovanej výške za poskytnutie kontaktu na predmetnú externú spoločnosť.

Súd prvého stupňa za to obvinenému uložil podľa § 332 ods. 1, § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, ktorého výkon podmienene odložil so skúšobnou dobou 18 (osemnásť) mesiacov [§ 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona].

Proti rozsudku podali obvinený a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) odvolania, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal obvinený, prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Ľubomíra Schweighofera, dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený vzhladol v tom, že súde nižšieho stupňa sa neriadili dôkazmi, resp. ich časťami, ktoré svedčili v jeho prospech. Prihliadli iba na dôkazy svedčiace v neprospech, čo viedlo k nesprávnej závere o spáchaní skutku obvineným. Vina obvineného bola výlučne založená na výpovedi svedka Ing. O. Y., pričom nebola podporená žiadnymi priamymi alebo nepriamymi dôkazmi. Obvinený hodnoverne objasnil dôvod a okolnosti stretnutia s Ing. O. Y., avšak súde to neakceptovali. Všetky navrhnuté dôkazy vyhodnotili v neprospech obvineného alebo sa nimi nezaoberali. Súčasne došlo k porušeniu zásady in dubio pro reo, pretože existovala možnosť aj iného záveru pri posudzovaní skutku, ktorý obvinený preukázal. Nevzatím do úvahy alternatívy uvádzanej obvineným sa odvolací súd dopustil porušenia práva na obhajobu.

V ďalšej časti sa obvinený rozsiahlym spôsobom vyjadril k jednotlivej argumentácii odvolacieho súdu, k okolnostiam a obsahu stretnutia s Ing. O. Y., k dôkazom a ich hodnoteniu, ako aj k motivácii svedka Ing. O. Y. a Dopravného úradu. Na podporu svojich tvrdení poukazoval listinné dôkazy, ktoré k podaniu nepriložil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že nesprávne právne posúdenie sa odrazilo v nesprávnej právnej kvalifikácii trestného činu, keďže svojim konaním by ani nemohol naplniť skutkovú podstatu prečinu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona. V konaní bolo preukázané, že svedok Ing. O. Y. nebol oprávnenou osobou na prístup k otázkam na skúšky, tieto nemohol poskytnúť, ani vygenerovať. Svedok preto nemohol konať alebo sa zdržať konania tak, aby porušil svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, pretože takáto činnosť do jeho pracovných povinností nespada. V danom prípade neexistuje príčinná súvislosť medzi údajným poskytnutím úplatku a porušením povinností Ing. O. Y. Nakoľko nebola naplnená objektívna stránka, nemôže ísť o trestný čin podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona. Zároveň poukazoval na nelogickosť žiadania svedka Ing. O. Y. o kontakt na externú spoločnosť, keďže táto informácia je verejne dostupná. Tiež sa nestotožnil s extenzívnym výkladom odvolacieho súdu k pracovným povinnostiam svedka Ing. O. Y., ani s názorom o podkvalifikovaní skutku, keďže svedok nemal dosah na vygenerovanie otázok alebo príslušné oprávnenia na vydávanie záväzných rozhodnutí v mene Dopravného úradu.

Nesprávnosť právneho posúdenia vzhladol aj v nesprávnom subsumovaní skutkového stavu pod ustanovenie § 332 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko mu nebola jednoznačne preukázaná vina.

Na záver obvinený upriamil pozornosť na svojrázne odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu, ktoré samo o sebe je dôkazom o porušení jeho práva na obhajobu, pretože z neho nemožno zistiť, akými úvahami sa odvolací súd spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravoval.

Dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudkom vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa dovolanie opiera, rozhodnutia súdov nižšieho stupňa zrušil a Špecializovanému trestnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku zaslal rovnopis dovolania na vyjadrenie prokurátorovi.

Prokurátor vo vyjadrení uviedol, že sa sudy nižšieho stupňa vyrovnali s argumentáciou uvádzanou v dovolaní, preto rozhodnutia považoval za zákonné a spravodlivé. Dovolaciemu súdu navrhol dovolanie obvineného v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, pretože nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Vyjadrenie prokurátora bolo zaslané obvinenému a jeho obhajcovi, ktorí ďalšiu možnosť reagovať na podanie nevyužili.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, čiže nie je daný dôvod na postup podľa § 382 písm. a), b), d), e), f) Trestného poriadku, avšak dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Na úvod je nutné ozrejmiť zloženie senátu.

Dovolací senát sa skladá z piatich členov (§ 18 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Zloženie päťčlenného senátu sa v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu (napr. č. k. I. ÚS 448/2016-57) spravuje rozvrhom práce najvyššieho súdu, ktorý je aktuálny v deň doručenia podania na súd (v intenciách najvyššieho súdu je smerodajný deň predloženia dovolania spolu s celým spisovým materiálom do podateľne najvyššieho súdu). Dovolanie obvineného bolo najvyššiemu súdu predložené 12. januára 2021, kedy bol aktuálny rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2021 v znení opatrenia č. 2 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2021“). Do senátu 2 TdoV boli v tom čase zaradení predsedovia senátu - JUDr. Peter Hatala, stáli členovia senátu - JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Jana Serbová (v súčasnosti JUDr. Jana Kostolanská), JUDr. Pavol Farkaš, JUDr. Alena Šišková a náhradní členovia senátu - JUDr. Martin Piovartsy a JUDr. Peter Štíft. Stály člen JUDr. Juraj Kliment a náhradný člen JUDr. Peter Štíft boli vylúčení zo zákona (podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku), keďže sa zúčastnili na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa (odvolacie konanie sp. zn. 5 To 6/2020). Stálej členke senátu JUDr. Alene Šiškovej zanikla funkcia sudcu (odchod do dôchodku) ku dňu 1. augusta 2021. Ku dňu nápadu veci neboli do senátu zaradení ďalší sudcovia, ktorí by mohli JUDr. Alenu Šiškovú nahradiť, preto bolo potrebné prejednávajúci senát doplniť.

Podľa čl. XXVI ods. 2 rozvrhu práce na rok 2022 trestnoprávne veci predložené najvyššiemu súdu do 31. decembra 2021 (vrátane vecí, ktoré boli vrátené súdom nižšieho stupňa ako predčasne predložené) dokončia senáty v pôvodnom zložení, t. j. zložení podľa rozvrhu práce v znení účinnom v čase pridelenia veci. Ak takého senátu niet, lebo člen tohto senátu nevykonáva funkciu sudcu najvyššieho súdu (napr. z dôvodu preloženia na iný súd, dočasného pridelenia na výkon funkcie predsedu súdu, dočasného pozastavenia, prerušenia alebo zániku funkcie sudcu) na zastupovanie a doplnenie neúplných senátov sa použijú ustanovenia rozvrhu práce o zastupovaní (včítane zloženia zastupujúcich súdnych oddelení) v znení účinnom v čase vzniku dôvodu na uskutočnenie zastupovania, resp. doplnenie neúplného senátu; to neplatí, ak predsedu senátu alebo sudcu, ktorý prestal vykonávať funkciu sudcu, z tohto dôvodu nahradí na základe zmeny rozvrhu práce iný sudca. Ak sa v dôsledku zmeny v personálnom obsadení trestnoprávneho kolégia doplní neúplný senát, dovtedy nerozhodnuté veci prejedná a rozhodne senát v novom (doplnenom) zložení. Toto ustanovenie sa primerane použije i na každú zmenu v zložení senátu počas obdobia, na ktoré sa tento rozvrh práce zostavuje.

Podľa čl. XVI ods. 5 rozvrhu práce na rok 2021 v znení opatrenia č. 15 (v znení ku dňu zániku funkcie sudcu JUDr. Alene Šiškovej) ak došlo k vylúčeniu predsedu alebo sudcu päťčlenného senátu alebo ak je päťčlenný senát neúplný z iných dôvodov (čl. X ods. 1 veta prvá a ods. 9 rozvrhu práce), zastupuje ho náhradný predseda senátu alebo sudca zaradený do toho istého senátu, a to v zostupnom poradí

uvedenom v osobitnej časti rozvrhu práce v znení účinnom v čase pridelenia veci; ak došlo k vylúčeniu riadiaceho predsedu senátu päťčlenného senátu alebo sa tento nemôže zúčastniť na rozhodovaní z iných dôvodov, plní jeho úlohy v danej veci ďalší predseda tohto senátu, a to v zostupnom poradí uvedenom v osobitnej časti rozvrhu práce. Pokiaľ takéto zastúpenie nie je možné, postupuje sa primerane podľa odseku 4.

Podľa čl. XVI ods. 4 citovaného rozvrhu práce ak došlo k vylúčeniu riadiaceho predsedu senátu, predsedu alebo sudcu trojčlenného senátu trestnoprávneho kolégia alebo ak je takýto senát neúplný z iných dôvodov (čl. X ods. 1 veta prvá a ods. 9 rozvrhu práce), zastupuje ho riadiaci predseda, predseda alebo sudca zastupujúceho senátu (čl. X ods. 5 rozvrhu práce) podľa pravidiel určeného v osobitnej časti rozvrhu práce týkajúcej sa trestnoprávneho kolégia. Pokiaľ takéto zastúpenie nie je možné, zastupuje ho ďalší predseda alebo sudca zastupujúceho senátu, a to v zostupnom poradí uvedenom v osobitnej časti rozvrhu práce, pričom predsedu senátu alebo sudcu uvedeného na najnižšom mieste zastupuje riadiaci predseda senátu; to platí aj v prípade, ak majú byť zastúpení dvaja členovia zastupovaného senátu. V prípade zastúpenia môže byť sudcom spravodajcom vždy len člen zastupovaného senátu, a to na základe rozhodnutia riadiaceho predsedu senátu. Ak došlo k vylúčeniu riadiaceho predsedu senátu alebo sa tento nemôže zúčastniť na rozhodovaní z iných dôvodov, plní jeho úlohy v danej veci ďalší predseda zastupovaného senátu, a to v zostupnom poradí uvedenom v osobitnej časti rozvrhu práce; ak ho niet, plní úlohy riadiaceho predsedu senátu predseda zastupujúceho senátu určený na zastupovanie podľa pravidiel určeného v osobitnej časti rozvrhu práce, prípadne ten z dvoch takýchto predsedov senátov, ktorí je v osobitnej časti rozvrhu práce uvedený na vyššom mieste. Pre určenie osoby zastupujúceho predsedu senátu alebo sudcu je rozhodujúce zloženie zastupujúceho senátu v čase vzniku dôvodu na uskutočnenie zastúpenia. Ak dôvod na uskutočnenie zastúpenia ešte pred rozhodnutím veci odpadne, vec prejedná a rozhodne senát v pôvodnom zložení.

Podľa čl. X ods. 5 veta prvá citovaného rozvrhu práce ak v osobitnej časti nie je ustanovené inak, zastupujúcim senátom je senát s najbližším vyšším poradovým číslom (napríklad pre senát 2 je zastupujúcim senátom senát 3); senát s najvyšším poradovým číslom zastupuje senát s najnižším poradovým číslom.

Podľa čl. XVI ods. 6 citovaného rozvrhu práce vo vzťahu k trestnoprávnemu kolégiu sa ustanovenia čl. X ods. 1 vety druhej až štvrtej, ods. 2 až 4 a ods. 5 poslednej vety rozvrhu práce neuplatňujú.

Prechodné ustanovenie rozvrhu práce na rok 2022 odkazuje na rozvrh práce ku dňu vzniku dôvodu na zastupovanie (1. augusta 2021).

V zmysle rozvrhu práce na rok 2021 v znení opatrenia č. 15 sa na zastupovanie sudcov päťčlenného senátu v trestnoprávnom kolégiu uplatňovali ustanovenia čl. XVI ods. 4 až 6, t. j. najprv zastupovanie ďalšími členmi senátu zaradeného do senátu 2 TdoV a ak taký postup nebol možný (čo bolo aj v danom prípade, keďže v čase pridelenia veci už do senátu nebol zaradený iný náhradný člen), nastupovalo zastupovanie podľa pravidiel určeného v osobitnej časti rozvrhu práce týkajúcej sa trestnoprávneho kolégia (čl. XXIV - tabuľková časť súdnych oddelení), pričom čl. X veta tretia za bodkočiarkou (zastupovanie sudcom zaradeným následne do senátu) sa pri trestnoprávnom kolégiu neuplatňovalo. Pre súdne oddelenie - päťčlenný senát 2 TdoV, 2 TdoV-S bolo určenie zastupujúceho sudcu dané koncovou číslom poradového čísla registra, pod ktorým bola vec zaevidovaná. Trestná vec obvineného A. A. bola evidovaná pod číslom 1, čomu zodpovedalo zastupovanie riadiacim predsedom zastupujúceho senátu 1 TdoV, ktorým bol JUDr. František Mozner. Namiesto členky senátu JUDr. Aleny Šiškovéj bol preto do senátu zaradený JUDr. František Mozner.

Najvyšší súd ďalej poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto

dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (bližšie viď R 120/2012).

K namietanému porušeniu práva na obhajobu je potrebné uviesť, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadne porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dôvodu citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného A. A. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vyvodzoval porušenie práva na obhajobu z vyhodnotenia dôkazov v jeho neprospech, inej možnosti záveru o spáchaní skutku, motivácii svedka Ing. O. Y. a Dopravného úradu, postavení viny na výpovedi jediného svedka Ing. O. Y..

Pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa, ani iné skutkové okolnosti (vrátane motivácie obvineného alebo svedka), a to z dôvodu viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (bližšie viď R 7/2011). Prípadný rozpor skutkového stavu s vykonaným dokazovaním by bolo možné napádať jedine podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku prostredníctvom dovolania ministra spravodlivosti, ktorý však koná len na podnet. Navyše námietky smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, nepatrí pod žiadny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Nad rámec považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že vina obvineného by mohla byť založená i na jednom dôkaze. Jediný priamy dôkaz však musí byť logický, presvedčivý, vierohodný a nesmie byť spochybniteľný alebo vyvrátený inými dôkazmi (bližšie viď uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2017, sp. zn. 2 Tdo 82/2016). V prejednávanej trestnej veci bola výpoveď svedka, ktorú súdy nižšieho stupňa považovali za konzistentnú a vierohodnú (čo dovolací súd nie je oprávnený skúmať), podporená nepriamymi dôkazmi, a to napr. listinnými dôkazmi a svedeckými výpoveďami ďalších svedkov, ktoré súd prvého stupňa rozviedol na str. 5-11 rozsudku.

Pokiaľ ide o námietku obvineného ohľadne odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, predovšetkým je

potrebné zdôrazniť, že dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 371 ods. 7 Tr. por.). Nad rámec uvedeného je však nutné konštatovať, že odvolací súd sa obhajobnými námietkami obvineného a správnosťou výrokov o vine a treste, vrátane právnej kvalifikácie, zaoberal jednak poukazom na podrobné právne posúdenie súdom prvého stupňa, ktoré doplnil vlastnými úvahami (V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní tvoria rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí závery súdu prvého stupňa, ktoré považuje za správne. Možnosť odkazu na rozhodnutie nižšieho stupňa je pritom súladné so zákonom aj podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu.), ako aj zosumarizovaním skutočností, ktoré považoval za preukazujúce vinu, pričom reflektoval na námietky obvineného (str. 5 - 8 uznesenia odvolacieho súdu).

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený namieta nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku z dôvodu nenaplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona a subsumovanie zisteného skutkového stavu pod túto skutkovú podstatu.

V nadväznosti na uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

V zmysle ustanovenia § 332 ods. 1 Tr. zák. sa prečinu podplácania dopustí ten, kto priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inej osobe.

„Objektom trestného činu podplácania je záujem na riadnom, nestrannom a zákonnom plnení povinností vyplývajúcich zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, pričom páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v priamom alebo sprostredkovanom sľúbení, ponúknutí alebo poskytnutí úplatku inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu sľúbi, ponúkne alebo poskytne priamo alebo cez sprostredkovateľa úplatok inej osobe. Znak sľúbi predstavuje formu prípravy, ktorá sa však hodnotí ako dokonaný trestný čin. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Ponúknutím je konanie páchatel'a, ktorým prejavuje ochotu poskytnúť úplatok preto, aby podplácané subjekty pri činnosti alebo výkone svojich právomocí vyhovel jeho požiadavke. Týmto konaním môže byť akýkoľvek výslovný alebo konkludentný návrh na poskytnutie úplatku. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Poskytnutím úplatku je jeho priame (bezprostredné) odovzdanie (v peňažnej alebo v nemateriálnej forme), ale aj nepriame poskytnutie materiálnej či inej výhody alebo vo forme poskytnutia protislužby. K poskytnutiu úplatku môže dôjsť aj bez predchádzajúceho sľubu. *** Porušenie povinností vyplývajúcich zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie predstavuje porušenie takých povinností, ktoré vyplývajú z odboru pôsobnosti, z pracovnoprávneho vzťahu, prípadne funkčného zaradenia fyzickej osoby, ktorej bol sľúbený, ponúknutý alebo poskytnutý úplatok a majú základ vo všeobecne záväznom právnom predpise (napr. ZP) alebo v pracovnej zmluve“ (Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011, 1094 - 1095 s.). Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Podľa § 15 Tr. zák. trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel' a) chcel spôsobom uvedeným v zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo b) vedel, že

svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozumený.

Dovolací súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného, vychádzal zo skutkových okolností ustálených súdmi nižšieho stupňa. Ako bolo uvedené vyššie, takto zistený skutkový stav nie je dovolací súd na podklade dovolania obvineného oprávnený skúmať a meniť.

Obvinený sľúbil svedkovi Ing. O. Y., ktorý pracoval na Dopravnom úrade ako technik počítačových sietí a systémov, finančnú hotovosť za získanie testových otázok na kvalifikačnú skúšku dopravného pilota letúnov (profesionálny pilot). Svojím konaním evidentne mal snahu pôsobiť na svedka, aby tento porušil pracovné povinnosti (súvisiace so spravovaním a uchovávaním databázy otázok), o ktorých sa obvinený domnieval, že patria do pracovnej náplne svedka. Bolo preto irelevantné, že svedok nemal prístup k predmetnej databáze, nakoľko obvinený ho sám kontaktoval ako informatika Dopravného úradu, t. j. sa odôvodnene domnieval, že svedok má oprávnenie na vstup do databázy, a po zistení svojho omylu ho žiadal o kontakt na externú firmu, ktorá databázu zastrešovala (v tejto súvislosti vyznieva poukazovanie obvineného na verejnú informáciu o externej firme tendenčne, nakoľko uvedené tvrdenie prvýkrát použil až v dovolaní). Omyl v otázke kompetencii svedka pritom obvineného žiadnym spôsobom nezbavuje viny. V prípade pozitívneho skutkového omylu (páchateľ sa domnieva, že existuje skutočnosť, ktorá je zložkou skutkovej podstaty trestného činu) by sa konanie obvineného posúdilo podľa zásad o zodpovednosti za pokus. V zmysle ustanovenia § 14 ods. 2 Trestného zákona je však pokus trestného činu trestný podľa trestnej sadzby ustanovenej pre dokonaný trestný čin, t. j. v oboch prípadoch by sa obvinenému ukladal trest v rovnakom rozmedzí trestnej sadzby upravenej v osobitnej časti Trestného zákona pre trestný čin podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona. Zmena právnej kvalifikácie by teda zásadným spôsobom neovplyvnila postavenie obvineného (uložený podmienený trest odňatia slobody), preto s ohľadom na ustanovenie § 371 ods. 5 Trestného poriadku dovolací súd nevzhliadol dôvod na zrušenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa a prekvalifikovanie skutku na pokus predmetného trestného činu, ktorý sa dovolaciemu súdu za danej situácie javí ako príliehavejší.

V nadväznosti na argumentáciu obvineného o inom priebehu deja (stretnutie so svedkom z dôvodu realizácie podnikateľského zámeru v podobe „etického kódexu“), dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že je viazaný skutkovými okolnosťami ustálenými súdmi nižšieho stupňa. Nad rámec len poznamenáva, že zo spisu je zrejmé, že obvinený sa po skutku preukázateľne zúčastnil štyroch skúšok zo 14-tich s tým, že v dvoch prípadoch neuspel (letecké právo, prevádzkové postupy), keď nedosiahol požadovaný minimálny počet bodov. Aj v nadväznosti na to súdy nižšieho stupňa neuverili jeho tvrdeniam o inom účele stretnutia so svedkom.

K odvolacím súdom načrtnutej právnej kvalifikácii skutku ako prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona dovolací súd dodáva, že rozdiel medzi trestnými činmi podplácania podľa § 332 Trestného zákona a § 333 Trestného zákona spočíva v postavení podplácanej osoby, resp. v charaktere úloh, ktoré podplácaná osoba vykonáva a ktoré majú byť oproti riadnemu výkonu ovplyvnené. To znamená, že ak by páchateľ nepodplácal iného za účelom porušenia svojej povinnosti vyplývajúcej napr. z pracovnej zmluvy, ale v súvislosti s úlohami spojenými s obstarávaním vecí všeobecného záujmu, išlo by o trestný čin podplácania podľa § 333 Trestného zákona. „Vo všeobecnosti možno uviesť, že pod obstarávanie vecí všeobecného záujmu spadá plnenie úloh, na ktorých riadnom a nestrannom plnení má záujem buď to celá spoločnosť alebo určitá sociálna skupina. Ide teda predovšetkým o činnosť v oblasti štátu a samosprávy, ale aj v oblasti uspokojovania všeobecne dôležitých ekonomických, zdravotných, sociálnych, kultúrnych a iných potrieb zásadného významu. Obstarávaním vecí všeobecného záujmu je nielen rozhodovanie, ale aj iná činnosť, ktorá priamo súvisí s plnením spoločensky významných úloh. Nespádajú sem činnosti občanov vyplývajúce z ich osobných práv alebo povinností.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 25. júna 2014, sp. zn. 2 To 9/2013). „Obstarávaním vecí všeobecného záujmu môže byť čokoľvek - od predaja vecí v obchode, poskytovania služieb, vrátane zdravotných, kultúrnych a iných, až po verejné obstarávanie.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2020, sp. zn. 2 Tost 3/2020). „Obstarávaním vecí všeobecného záujmu je nielen rozhodovanie, ale aj iná činnosť, ktorá s

plnením úloh týkajúcich sa vecí všeobecného záujmu priamo súvisí, napr. príprava podkladov pre rozhodnutie, prípadne pre uzatvorenie zmluvy a pod. Súvislosť medzi prijímaním úplatku a obstarávaním vecí všeobecného záujmu tu bude vtedy, ak úplatok má vzťah k činnosti, ktorá spadá pod obstarávanie vecí všeobecného záujmu.“ (Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, 993 s.; k tomu porovnaj R 1/1978). Pri výklade pojmu obstarávanie vecí všeobecného záujmu treba predovšetkým rešpektovať, že „zákonný pojem všeobecného záujmu je na ústavnej úrovni stotožnený s pojmom verejného záujmu“, ktorý prináša prospech (majetkový alebo iný) všetkým občanom alebo mnohým občanom (nález ústavného súdu z 1. apríla 2009, sp. zn. I. ÚS 402/08). Je nepochybné, že čistota výkonu skúšky dopravných pilotov je vo verejnom záujme celej spoločnosti, preto by konanie obvineného bolo možné kvalifikovať aj ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý však Trestný zákon v osobitnej časti ukladá prísnejší trest ako pri prečine podplácania podľa § 332 ods. 1 Trestného zákona. S ohľadom na zásadu reformatio in peius (zákaz zmeny k horšiemu) dovolací súd nemohol na podklade dovolania podaného obvineným v prospech zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, aby konanie obvineného prípadne kvalifikoval podľa ustanovenia § 333 ods. 1 Trestného zákona.

Dovolací súd nezistil naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, preto dovolanie obvineného A. A. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Uznesenie prijal senát najvyššieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.